

Beslissing 2011-05 van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

de Orde van Vlaamse Balies

tegen

Het Belang van Limburg

Met een brief van 6 oktober 2010 dient advocaat Jo Stevens, voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies, kortweg OVB, namens zijn organisatie klacht in tegen Het Belang van Limburg. Aanleiding is de poll die op de website hbvl.be wordt georganiseerd over het proces-Clottemans.

Met een brief van 15 november 2010 antwoordt hoofdredacteur Ivo Vandekerckhove op de klacht. Met een brief van 8 december 2010 repliceert klager op het standpunt van Het Belang van Limburg.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 14 februari 2011. Namens de OVB verscheen advocaat Kathleen Vercraeye. Voor Het Belang van Limburg was hoofdredacteur Ivo Vandekerckhove aanwezig, bijgestaan door advocaat Dirk Van Empten.

DE FEITEN

Eind september 2010 begint voor het assisenhof in Tongeren het proces van de zogenaamde parachutemoord. Op de website hbvl.be worden van 25 september 2010 tot 28 september 2010 met een poll de bezoekers bevraagd naar de schuld of de onschuld van de beschuldigde. De publicatie van de poll wordt op 29 september 2010 stopgezet nadat de voorzitter van het assisenhof zich er bij de opening van het proces in negatieve bewoordingen had over uitgelaten.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

De OVB is de wettelijke beroepsorganisatie van de advocatuur en vertegenwoordigt meer dan 9000 Vlaamse advocaten. De OVB voert aan dat zij opkomt voor het belang van de advocaat en van de rechtzoekende, zoals in artikel 495, lid 2, van het gerechtelijk wetboek omschreven is. De OVB heeft bij de zaak die voorligt dus een 'persoonlijk belang', zoals vereist in het werkingsreglement van de Raad voor de Journalistiek. De OVB is van mening dat de opiniepeiling die op de website van hbvl.be is georganiseerd, in de eerste plaats een schending uitmaakt van het vermoeden van onschuld, omdat de jury van het assisenhof kan worden beïnvloed door de resultaten van de peiling. Het Belang van Limburg schendt ermee ook het recht op een eerlijk proces, meer bepaald omdat de rechters van het assisenhof juryleden zijn, dus gewone burgers, die vrijwel onmogelijk onbewogen kunnen blijven tegenover de mening van andere burgers die zich via de peiling over de schuldvraag uitspreken. Een dergelijke poll heeft ook niets te maken met de persvrijheid, betoogt de OVB. De benadering van Het Belang van Limburg is er niet op gericht feiten weer te geven, te duiden of te becommentariëren, maar wel om anonieme derden de kans te bieden een beschuldigde zonder verweer te veroordelen. Het initiatief is door de voorzitter van het assisenhof dan ook terecht 'bijzonder

onkies' genoemd. De journalistieke code vraagt om de individuele waardigheid te respecteren en ongeoorloofde inmenging in persoonlijke pijn en smart te vermijden, en volgens de OVB was er geen enkele noodzakelijkheid die hierop een uitzondering kon verantwoorden.

Het Belang van Limburg voert aan dat de OVB geen persoonlijk belang heeft bij de zaak, omdat zij er niet bij betrokken was en ook geen mandaat heeft gekregen van een rechtstreeks betrokkene. De klacht moet dan ook, wat de OVB betreft, onontvankelijk worden verklaard. Wat de bezwaren van de OVB betreft, meent Het Belang van Limburg dat het vermoeden van onschuld niet kan beletten dat aan lezers van de krant de kans mag gegeven worden om hun mening te delen over schuld of onschuld. Anders oordelen zou neerkomen op een inperking van de vrije meningsuiting. Het Belang van Limburg betoogt dat een opiniepeiling een algemeen aanvaarde journalistieke methode is die gebruikt wordt om voeling te krijgen en te houden met de opinie van het publiek. Voor het proces van de parachutemoord was er een massale belangstelling, en het is dan ook verantwoord om te peilen naar de meningen die leefden bij het publiek. Tijdens de loop van het proces, heeft eenieder het recht om zich daarover een mening te vormen en die mening ook uit te dragen. De Raad voor de Journalistiek is overigens niet bevoegd om zijn mening te geven over mogelijke beïnvloeding van de jury. De krant heeft zich geenszins in de plaats willen stellen van het hof en de jury, en ze heeft dat in de toelichting bij de opiniepeiling ook duidelijk gemaakt. Het was enkel de bedoeling om na te gaan of de opinie van het publiek zou veranderen door het verloop van het proces. Toen er door de woorden van de assisenvoorzitter commotie ontstond, heeft de krant besloten de peiling niet meer voort te zetten, maar ze heeft wel na afloop van het proces de binnengekomen informatie verwerkt en becommentarieerd.

BESLISSING

Over de ontvankelijkheid van de klacht:

De Orde van Vlaamse balies vertegenwoordigt de beroepsgroep van de advocaten en heeft als opdracht om op te komen voor het belang van advocaat en van rechtszoekende, zoals bepaald in artikel 495, lid 2, van het Gerechtelijk Wetboek: *'zij (de OVB en haar Franstalige tegenhanger) nemen initiatieven en maatregelen die nuttig zijn voor de opleiding, de tuchtrechtelijke regels en de loyaliteit van het beroep, en voor de behartiging van de belangen van de advocaat en de rechtszoekende'*. De OVB heeft dan ook een rechtstreeks belang bij de zaak die ze voorlegt aan de Raad voor de Journalistiek, zodat haar klacht ontvankelijk is.

Over de grond van de klacht:

Het komt de Raad voor de Journalistiek niet toe om een uitspraak te doen over het feit of de poll die Het Belang van Limburg op zijn website heeft georganiseerd, een invloed heeft of kan hebben op het verloop van het assisenproces in Tongeren. De Raad moet wel nagaan of de organisatie en de publicatie van de poll in overeenstemming zijn met de journalistieke beroepsethiek, zoals die is neergeschreven in de journalistieke Code.

Artikel 24 van de Code van de Raad voor de Journalistiek bepaalt: *'De journalist respecteert de menselijke waardigheid en tast ze niet verder aan dan noodzakelijk is in het maatschappelijk belang van de berichtgeving.'* Een bepaling met eenzelfde strekking was al opgenomen in artikel 5 van de vroegere Code van journalistieke beginselen.

Artikel 1.1 van de Richtlijn over identificatie in een gerechtelijke context, die als bijlage bij artikel 23 van de Code van de Raad voor de Journalistiek is toegevoegd, bepaalt: *‘Uiterste voorzichtigheid wordt in acht genomen wanneer er twijfel is over de betrokkenheid van de verdachte. Elke verdachte geniet immers het vermoeden van onschuld en dit dient uit de berichtgeving te blijken.’*

Het organiseren van een poll over schuld of onschuld van een beklaagde, en het publiceren van de resultaten ervan bij de aanvang van een proces, is strijdig met deze beginselen. In tegenstelling tot het inwinnen en weergeven van individuele reacties en getuigenissen van betrokkenen, getuigen en deskundigen, wordt aan een poll - terecht of ten onrechte - een representatief karakter toegekend, waardoor hij een grotere impact krijgt. De resultaten van een poll worden immers niet weergegeven als een mening, maar als dé mening van de lezer, zoals Het Belang van Limburg zelf schrijft: ‘Het Belang van Limburg stopt met de poll op www.hbvl.be waarin gepeild wordt naar de mening van onze lezers over de vraag of Els Clottemans de parachute heeft gesaboteerd’ (HBvL, 29 september 2010).

In de voorliggende omstandigheden was de organisatie en publicatie van een poll over schuld of onschuld daarom niet verantwoord. Het komt immers in de eerste plaats aan het bevoegde rechtscollege toe om met kennis van zaken en na een tegensprekelijk debat te oordelen over schuld of onschuld van de beklaagde, waarbij de media daarover in het belang van de samenleving kunnen berichten en duiding verstrekken. In deze zaak werd voor de gerechtelijke uitspraak aan het publiek de kans gegeven om over die vraag, zonder dossierkennis en als het ware bij wijze van pronostiek, een oordeel te vellen. Daardoor wordt de beklaagde nodeloos aan de openbare discussie en aan de mogelijke afkeuring van velen blootgesteld.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 10 maart 2011